

Práce indických Misionářek lásky pro opuštěné umírající

Otištěno z knihy „*Matka Tereza*“ od *Navina Chawly*. Barevné fotografie pocházejí od našeho spolupracovníka dr. Marka, který měl možnost Domov umírajících v Kolkatě v listopadu 2006 navštívit.

Nirmal Hriday – Domov umírajících

Živě si vzpomínám na svou první návštěvu v Nirmal Hriday před několika lety. Těsně předtím, než jsem vstoupil, vystřídal počáteční zvědavost strach a dokonce i pocit odporu. Proč jsem zašel tak daleko, divil jsem se. Rozhodl jsem se odejít, jakmile to bude možné. Avšak k mému překvapení jsem tam zůstal čtyři hodiny, až mne sestry nakonec popohnaly k odchodu, protože nastal čas pro jejich večerní modlitby. Od této události žádná z mých návštěv v Kolkatě nikdy nebyla úplná, aniž jsem strávil několik hodin v Nirmal Hriday, který je pro mě totožný s Kálíghátem, místem, kde se tento domov nachází.

Vstoupil jsem do haly přeplněné nízkými lůžky, která sloužila zároveň jako nosítka, rozmístěnými v jedné řadě za druhou na úzkostlivě čisté vydrhnuté podlaze. Po mé pravici byla přijímací místnost s několika pracovními stoly a hned vedle ležela dvojice

Vchod do Nirmal Hriday

Matka Tereza při své službě nejubožejším

pacientů na nosítkách. Později jsem se dověděl, že tyto pacienti byli těžce nemocní, a sestry jim tak mohly věnovat zvláštní pozornost, zatímco ošetřovaly i další pacienty. Musela tam být stovka vyhublých těl, každé ležící na posteli, za níž bylo na zdi napsáno číslo. Ještě ostřejší než paprsky světla, které sem dopadaly střešními okny, bylo ticho. Byl tam sotva nějaký zvuk kromě šustění sáří nebo zvuku spojeného s ošetřováním některých pacientů, což bylo v kontrastu k hlučné a špinavé ulici jen kousek odtud. Všiml jsem si, že sám šeptám, a když mi nechtěně upadla s rachotem brašna na fotoaparát, zaznělo to jako ošklivé zaklení. Byla tam výrazná absence náboženské výzdoby, ale všiml jsem si desky, na níž stálo, že Kálíghát je „matčina první láska“, o čemž se domnívám, že je pravda.

Nirmal Hriday, podobně jako škola v motijhillském slumu, vznikl z ničeho. Když matka Tereza začala obcházet Kolkatu, narazila na mnoho lidí bez přístřeší, kteří žili na chodnicích a ulicích. Některé rodiny si dokázaly postavit boudy ze zbytků stavebního materiálu; jiní si udělali přístřešek z kusů látky nebo z došků. Mnozí neměli to štěstí. Protloukali své dny žebráním před budovami chrámů a na dopravních křižovatkách. V noci spali na chodnicích. Byli podvyživení a prudký nápor nemoci býval osudový. Velmi často trpěli tuberkulózou. Místa v sanatoriích byla vzácná a často je bylo možné získat jen protečně. Přeplněné všeobecné nemocnice mohly udělat jen málo pro pacienty v pokročilých stadiích nemoci. A tak umírali, kde žili, na chodnicích. Když se donesla zpráva o mrtvém těle na městský úřad, poslali dodávku nebo vozík, aby odvezl mrtvolu, která budila pohoršení. Nekrologem byla jediná řádka v registru zemřelých: jméno neznámé, věk neznámý, vyznání neznámé.

Matka Tereza často hovořila při svých veřejných proslovech o ženě, které pomohla během prvních měsíců, kdy zahájila svou práci, před nemocnicí Campbell Hospital (později přejmenovanou na Nilaratan Sarkar Hospital). Spatřila něco, co vypadalo jako shluk krys ležící na chod-

Nirmal Hriday - oddělení pro muže

níku. Když se matka Tereza a sestra, která ji doprovázela, přiblížily, našly ženu středního věku téměř v bezvědomí. Polovina jejího obličeje byla sežrána od krys a mravenců. Zvedly ji a odnesly do nemocnice. Nemocnice ji odmítla přijmout s vysvětlením, že nemají volné lůžko. V každém případě ta žena umírala a nebylo nic, co by pro ni mohli udělat. Když se matka Tereza zeptala, kam by mohla tuto umírající ženu odnést, pracovníci nemocnice jí navrhli, ať ji vrátí tam, kde ji našla. Téměř zoufalá, matka Tereza odmítla ustoupit. „Nakonec, protože jsem vytrvala, ji přijali,“ řekla matka Tereza. Dali jí matraci na podlahu. Zemřela o několik hodin později. „Právě tehdy jsem se rozhodla, že najdu nějaké místo pro umírající a budu se o ně starat.“

Matka Tereza zašla na městský úřad, kde ji odkázali na vedoucího zdravotnického odboru dr. Ahmada. Řekla mu, že městské nemocnice mají problémy s přijímáním umírajících lidí. Kam je tedy má vzít? „Žádám pouze nějaký prostor,“ řekla, „zbytek už udělám sama.“ Úředník byl dost prozíravý, aby pochopil, že tato vážná řeholnice ve středním věku se nabízí, že bude zastávat funkci, která v podstatě náleží místní správě. Samozřejmě že nebylo v zájmu magistrátu, aby chudí nadále umírali na veřejných místech. Dr. Ahmad odvedl matku Terezu do nejproslulejšího kolkatského chrámu v Kálíghátu. Ukázal jí dvě haly sousedící s chrámem, postavené před několika lety pro poutníky jedním indickým dobrodincem ...

Výjimkou nejsou mladí pacienti

V Kolkatě a v jejím okolí je mnoho náboženských a společenských organizací všech rozměrů a vyznání, které nabízejí pomoc chudým a potřebným. Přesto se žádná z nich ve skutečnosti nezajímá o ty ubožáky, kteří nemohou nalézt ani domov, ani nemocnici, kde by zemřeli. Pro hinduistu s jeho neotřesitelnou vírou ve stěhování duší není zubožené tělo zajímavé. Je to jen něco, čeho je třeba se zbavit, aby se duše osvobodila a mohla pokračovat ve svém koloběhu zrození, smrti a znovuzrození na cestě k vykoupení. Avšak matka Tereza a její sestry Misionářky se domnívají, že je důležité dotýkat se těchto churavých těl a osamocených duší se soucitem. Přesto by člověk vůbec nic nepochopil, kdyby mu uniklo, že pro ně je každý obyvatel prostého lůžka v Nirmal Hriday nemocným, opuštěným nebo umírajícím Kristem. Bez tohoto skálopevného přesvědčení by nebyly schopny takovou práci vykonávat, stejně jako kdokoli jiný. To je základem filozofie Misionářek lásky, ne obracení duší ani pohřbívání mrtvých podle křesťanské víry, což by matka Tereza, s výjimkou prokázaných případů nebo na zvláštní žádost, považovala za znesvěcení.

„Jeden z malých problémů, který řešíme,“ řekla jedna sestra, „je, jak odlišit ‚pouliční případy‘ od rodinných případů. ‚Pouliční případy‘ jsou opuštění lidé bez prostředků. Nemají nikoho, kdo by se o ně postaral. Žádnou rodinu ani příbuzné, nikoho, kdo by je miloval natolik, aby se jich chtěl ujmout. ‚Rodinné případy‘ jsou ti, jejichž rodiny nemohou nebo nechťejí pečovat o své příbuzné. Vždy máme na paměti slova matky Terezy: ‚Raději udělejte nějakou chybu v laskavosti než zázraky v nelaskavosti; vynasnažte se nikdy neodmítnout nikoho, kdo je nemocný.‘ Nyní máme 105 postelí, jsou však dny, kdy máme až 130 pacientů. Často se někteří pacienti dobrovolně vzdají svého lůžka. Vidáme pacienty, kteří přenechají svou postel někomu, koho vidí, jak trpí více než oni. Bohatší člověk by si možná pomyslel: ‚Nechte mne tady ještě několik dní.‘ Chudí uvažují jinak. ‚Já trpím. Je zde někdo, jehož utrpení je větší než moje vlastní. Dejte mu trochu toho komfortu, kterého se dostalo mně.‘ Sestry se dále snaží neodmítnout nikoho, kdo se nachází v krajní nouzi nebo je hladový. Mnozí z těchto lidí trpí

Nirmal Hriday - oddělení pro ženy

tuberkulózou. Jsou to převážně tahači rikš, vozíků, a další, kteří nosí těžká břemena na tržištích.

Zatímco se mnou sestra hovořila, mohl jsem pozorovat horečnou činnost v jednom rohu mužského oddělení. Sestra a dva dobrovolníci s maskami na obličejích ošetřovali pacienta. Když jsme se přiblížili, na chvíli jsem se zastavil. Šlo o starého muže, který seděl na posteli a držel se za nohu. Jeho levá noha byla živým masem, a sestra a dobrovolníci ji čistili lihem. Jeho obličej byl zkřivený bolestí, přesto nevydal ani hlásku. „Srazili ho na ulici a auto mu přešlo nohu. Ležel tam, až ho někdo přinesl k nám. Je velmi statečný, jak můžete sám vidět. Boj o přežití umožňuje chudým snášet velké utrpení, což je jeden z důvodů, proč jsou chudí často tak dobří lidé.“

V Nirmal Hriday pomáhají dobrovolníci z celého světa

zjistily, že to ani nebyly Snehlatin vlastní děti. Její manžel ji zavrhl pro jinou ženu a tyto děti patřily jeho druhé manželce.

Následujícího odpoledne, když jsme se vrátili z návštěvy v Titagarhu, jsem se matky Terezy zeptal na Kálíghát. „V průběhu let jsme zachránily více než 54 tisíc lidí z ulice a asi polovina z nich zemřela krásnou smrtí.“ „Jak by mohla být smrt krásná?“ zeptal jsem se. Vysvětlila, že se přirozeně cítíme opuštění bez milovaného člověka, ale smrt znamená „návrat domů“. Po chvíli jemně dodala: „Ti, kteří umírají s námi, umírají v míru. Pro mne je tohle největší pokrok v lidském životě, totiž umírat v klidu a důstojně, neboť je to navždy.“ Zeptal jsem se, zda si vzpomíná na nějaký zvlášť dojemný případ, jako byl příběh umírajícího indického duchovního. Řekla: „Jednoho dne jsem sebrala muže z otevřené odpadní stoky. Jeho tělo bylo plné boláků. Vzala jsem ho do našeho Domova (Nirmal Hriday). Umyly jsme ho a vykoupaly a ošetřily jeho vředy. Za celou dobu si ani jednou neposteskl a jeho tvář byla beze strachu. Vše, co mi řekl, bylo: „Žiju celý život jako zvíře na ulici, ale teď zemřu jako anděl!“ Usmál se na mě a tři hodiny poté, co jsem ho tam přinesla, zemřel.“

Vzpomněl jsem si, jak mi matka Tereza před několika lety vyprávěla, že našla nějakou ženu, ležící na skládce odpadků. Blouznila v horečce. Nebyla to její horečka, ani to, že umírá, co jí zlomilo srdce. Byla to skutečnost, že ji tam odhodil vlastní syn. Matka Tereza ji vzala do Kálíghátu, kde ji omyla a očistila. Požádala ji, aby svému synovi odpustila. Matce Tereze trvalo dlouho, než ji přesvědčila, ale nakonec mu skutečně odpustila. Jak ležela v náručí matky Terezy konečně smířena sama se sebou, poprvé se usmála a potom zemřela. Poslední slova, která řekla matce Tereze, byla: „Děkuju vám.“ Matka Tereza si vzpomíná, že to byl jeden z nejkrásnějších úsměvů, kterého se jí kdy dostalo.

Raoul Follereau (1903-1977), neoficiální učitel Církve

se narodil v Nevers ve Francii. Svůj život věnoval skutkům lásky k bližnímu. Pomáhal především nemocným, zejména pak **malomocným**. Na svých cestách světem **studoval v táborech** pro malomocné **jejich životní podmínky**. Osobně sebral miliony franků, ty rozdělil mezi své chráněnce. I když se díky jemu dostalo pomoci **miliónům**

Mladý Raoul Follereau